

ואלו נדרים פרק אחד עשר נדרים

עין משפט נר מצוה

(א) כתובות נע,

הגהות הב"ח

(א) הר"ן ד"ה גבי זבינא וכו' ופירות צדקה: (ב) ר"ה לאומר ד"ה הכה נמי ד"ה:

הגהות מהר"ב רנשבורג

(א) בהר"ן ד"ה מי דמי כו' דהיינו לאחר י"ב חודש. ממקל מלות י"ב חודש וי"ב עשר שנים:

מוסף רש"י

מי לא קדשה. אם מכרה וסור ולקחה (כתובות נט). השתא ביריה היא. שרי עכשיו שלו ופי היב דאלו קדשה השתא קדשה. כי אמר נמי מיקדש לקמיה קדשה (שם). הא לא דמי. מסקנה דקדושה היא (שם). מתקוף לה רב פפא מי דמי כו'. הם גבי שמכתיך און לו עכשו צה לא גוף ולא פירות ואין אדם מקדש דבר שאינו שלו, הכה גופה צדקה הוא והכי וקדשו ידי אמרה (שם). ע"ש הגירסא (בגמ'). הא לא דמי. מסקנה דמתקפיה היא (שם). הא לא דמיא אלא כו' לעשר שנים. לא דמי לעלה זו שמכתיך און סתם, אלא לאומר שדה זו שמכתיך לעשר שנים, דאין צדו לפדותה ולהקדישה עכשיו, דקדשה. דהא שלו היא (שם נט).

אמר ר' אילא ומה אילו אומר לחברו שדה זו שאני מוכר לך. כלומר שעדיין היא צדו להקדישה שלא החלטתיה לך מכל וכל: **לכשאקחנה ממך.** לכשאחזור ואקחנה ממך תקדיש: **מי לא קדשה.** מי לא חייל שם קדושה עלה לכשאקחנה מזה. הכה נמי גבי האי איתתא כי אמרה יקדשו ידי לעושיהן לאחר שתתגרש **דודאי חיילא עלייהו שם קדושה:** **מי דמי.** כלומר מי דמיא מילתא דאשה למילתיה דהאי גברא הכה האי גברא דמוזן שדה זו אכתי צדיה היא שעדיין לא מכרה ודיקא נמי דקתני שאני מוכר לך ולא קתני שמכרתי להכי יכול להקדישה לכשאחזור ותצא לרשותו: **אבל.** הא איתתא כי מקדשא מעשה ידיה כלום יש צידה שום כח והלכך אף על גב דלמר גבי מוכר שדה יכול להקדישה לכשאחזור לרשותו גבי אשה לא אמר: **אלא.** הא דאשה לא דמיא אלא לאומר כו' וכי היכי דהתם לא קדשה משום דלא קיימא שדה צרומתיה שרי ככר מכרה הכה נמי לגבי הך איתתא לא קדשי מעשה ידיה: **גבי זבינא פסיקא (למילתיהו).** דגופה (ב) לפירות צדקה ללוקח: **גבי אשה מי פסיקא מילתא.** מי הויא גופה לבעל והתם גבי אשה דינא היא דתיקדוש: **הא לא דמיא**

אלא לאומר לחברו שדה זו שמכרתי לך לכשאפדנה ממך תקדיש. דהתם אע"ג דלא קדשה השתא קדשה לקמיה הכי נמי גבי אשה: **שדה צדו לפדושה.** כל אימת דבעי אהכי מני לאקדושה מהשתא: **אשה צידה להגרש.** בתמיה. והאילו און צידה להתגרש לא חייל הקדש למעשה ידיה לכשתתגרש: **לאומר לחברו שדה זו שמכרתי לך לעשר שנים וכו' מי לא קדשה.** דהשתא און צדו לפדותה עד עשר שנים ולכשיפדנה קדשה דחייל עלה קדושה מהשתא (ב): **הכא נמי גבי אשה אף על גב דאין צידה לגרש עלמה כי מיתגרשא חיילא קדושה על מעשה ידיה: הסם קין.** גבי שדה איכא זמן קצוב לעשר שנים וכיון דאיכא זמן קצוב דמי כאילו יש צדו לפדותה לאלתר: **אשה מי יש לה קיפוטא.** לידע אימתי תתגרש: **אלא**

שדה שמכרתי לך לכשאפדנה ממך תקדיש דקדשה משום דגופה שדה צרומתיה הוא זה ואינו מפקיע מידי שעבוד הלכך אין ההקדש חל עד שיפדנה. והיה דאמרין צדק האומר משקלי עלי (ערכין כא). גבי המשכיר בית לחברו והקדישו משכיר הדר צו מעלה שכן להקדש ופרכינן עלה היכי דר ציה צמעילה קאי ככר כתבתי צדק השותפין (לעיל דף מו: ד"ה היכי) דלא קשיא דהיה צדק משכיר בית סתם היא ולא בית מיוחד ומשום הכי מני משכיר להקדיש ונותן לו לשוכר בית אחר: **מסקנה** ליה רב שיטא צריה דרב אידו מי דמי שדה זו צדו לפדושה. ומש"ה כי אמר לכשאפדנה ממך תקדיש קדשה דכל שצדו לאו כמחוסר מעשה דמי אשה צידה להתגרש בתמיה וכיון שאין צדו שיחול נדרה כשתרצה כי אמרה נמי לכו מוגרשה לא חייל. ומקשו הכה אשה נמי צידה היא שיחול נדרה כל שעה ושעה שתרצה דהא קי"ל כרב הונא דלמר (כתובות נח): **יכולה אשה שתאמר לבעלה איני נונית ואיני עושה יש לומר דרבי יוחנן צו נורי דלמר יכר לאו משום מה שפאשה חייבת לעשות לבעלה בכל שבע תחת מוונות קאמר דהיינו משקל חמש סלעים ציהודה שם עשרה סלעים בגליל דאי משום הני צלחוד ליכא למימר שמה יגרשה ותהא אסורה לחזור להכי אפשר לבעל לזיהר ממנה בכך אלא הכה צאוסרת כל הנאה שלה על צעלה עסקינן אפילו אותן שבע מלאכות שחייבת לעשות לו דהיינו טוחנת ואופה ומכבסת וכולהו אינן והיינו דקאמר ותהא אסורה לחזור לו שאינה יכולה לשמשו במלאכות הללו ומהני מלאכות לא כל הימנה להפקיע עלמה שאינן תחת מוונות שתאמר איני נונית ואיני עושה הלכך אין צידה להפקיע עלמה מהן שלא תעשה אותן לבעלה אלא לאחר שתתגרש ומשום הכי אמרינן אשה צידה להתגרש בתמיה: **הא לא דמיא.** פירוש אלא אי מדמית לה להא ודאי דמיא לאומר לחברו שדה זו שמכרתי לך לעשר שנים תקדוש דקדשה אף על גב דאין צדו לפדותה קודם לעשר שנים אשה נמי אף על גב דאין צדו להתגרש קודם אסור: **מי דמי הסם קין.** גבי שדה איכא קיפוטא לפדותה דהיינו לאחר אי שנים עשר חדש ומשום הכי מני מקדיש לה מעכשיו הכה לא קין גבי אשה לית ליה קיפוטא דשמה לא תתגרש הלכך דין הוא דלא ליהוי הקדש כי מגרשה כיון שהקדישה צדודה תחתיו: **אלא****

אמר רבי אילא ומה אילו האומר לחברו שדה זו שאני מוכר לך לכשאקחנה ממך תקדיש מי לא קדשה. הא דפשיטא ליה לרבי אילא דכה"ג קדשה לאו ממנתי וממנתיא שמיע ליה הכי אלא סברא דנפשיה קאמר דודאי קדשה ומדמי ליה הכי דהיי דודאי צדויה ליה דטעמא דקדשה מפני שצדוהו היא עכשיו דהא כשמכרתי לך איהו גופיה מודה דלא קדשה אפ"ה צדויה ליה דקונס קונס שאני עושה לך להא דמיא דלא דמי לאומר לחברו שדה שמכרתי לך דלא קדשה משום דצדויה פסיקא מילתא דאמרין לקמן דגופא ופירא צדו לוקח מה שאין כן אשה דכיון דגופא צדיה הוא ומעשה ידיה היא שמוכה בכל יום לבעל כשדה זו שאני מוכר לך עדיף מיניה צדו להקדיש עכשיו קונס דאשה נמי אית ציה חד זד למעלותא טפי משהה משום דצדדה צין שעת הקדשו לשה שיחול דהיינו לכשאקחנה יש זמן שהשדה יוצא מרשות מקדיש לגמרי גופא ופירא מה שאין כן גבי אשה שגופה לעולם צרומתיה הוא ומשום הכי צדויה ליה דכי היכי דצדדה זו שאני מוכר לך לכשאקחנה ממך תקדיש קדשה אשה נמי כי אסרה מעשה ידיה על צעלה לכו מגרשה חייל כך נראה צעני. ואפ"ה הכי איתקוף

ליה רבי ירמיה דלא דמי דללמא האי זד דאיכא צדדה למעלותא דמני מקדיש לה מהשתא עדיף טפי מההוא זד דאיכא צדדה דגופה צידה הוא דמאי נפקא מינה כיון דלא מציא לאסור שיחול אסורה עכשיו עד שתתגרש הא לא דמיא אלא לאומר לחברו שדה זו שמכרתי לך לכשאקחנה ממך תקדיש דלא קדשה משום שאין צדו להקדישה עכשיו ונמי דכוותה היא: **מסקנה** רב פפא מי דמי גבי זבינא פסיקא מילתא. נהי דודאי שפיר קא דמית דליכא למיגרש אשה משדה זו שאני מוכר לך דלא דמיין דקאמרת אפ"ה מאי דבעית למפשט לאידך גיסא דלא חייל קונס ידדה משדה זו שמכרתי לך ליתא דגבי זבינא פסיקא מילתא דגופה שדה ופירא צדו לוקח ומשום הכי לא קדשה אבל גבי אשה כיון דגופה צידה הוא איכא למימר דקדשה ואדרבה איכא למיפשט הכה דקדשה מהאומר לחברו משום דהקדש דמים הוא זה ואינו מפקיע מידי שעבוד הלכך אין ההקדש חל עד שיפדנה. והיה דאמרין צדק האומר משקלי עלי (ערכין כא). גבי המשכיר בית לחברו והקדישו משכיר הדר צו מעלה שכן להקדש ופרכינן עלה היכי דר ציה צמעילה קאי ככר כתבתי צדק השותפין (לעיל דף מו: ד"ה היכי) דלא קשיא דהיה צדק משכיר בית סתם היא ולא בית מיוחד ומשום הכי מני משכיר להקדיש ונותן לו לשוכר בית אחר: **מסקנה** ליה רב שיטא צריה דרב אידו מי דמי שדה זו צדו לפדושה. ומש"ה כי אמר לכשאפדנה ממך תקדיש קדשה דכל שצדו לאו כמחוסר מעשה דמי אשה צידה להתגרש בתמיה וכיון שאין צדו שיחול נדרה כשתרצה כי אמרה נמי לכו מוגרשה לא חייל. ומקשו הכה אשה נמי צידה היא שיחול נדרה כל שעה ושעה שתרצה דהא קי"ל כרב הונא דלמר (כתובות נח): **יכולה אשה שתאמר לבעלה איני נונית ואיני עושה יש לומר דרבי יוחנן צו נורי דלמר יכר לאו משום מה שפאשה חייבת לעשות לבעלה בכל שבע תחת מוונות קאמר דהיינו משקל חמש סלעים ציהודה שם עשרה סלעים בגליל דאי משום הני צלחוד ליכא למימר שמה יגרשה ותהא אסורה לחזור להכי אפשר לבעל לזיהר ממנה בכך אלא הכה צאוסרת כל הנאה שלה על צעלה עסקינן אפילו אותן שבע מלאכות שחייבת לעשות לו דהיינו טוחנת ואופה ומכבסת וכולהו אינן והיינו דקאמר ותהא אסורה לחזור לו שאינה יכולה לשמשו במלאכות הללו ומהני מלאכות לא כל הימנה להפקיע עלמה שאינן תחת מוונות שתאמר איני נונית ואיני עושה הלכך אין צדו להפקיע עלמה מהן שלא תעשה אותן לבעלה אלא לאחר שתתגרש ומשום הכי אמרינן אשה צידה להתגרש בתמיה: **הא לא דמיא.** פירוש אלא אי מדמית לה להא ודאי דמיא לאומר לחברו שדה זו שמכרתי לך לעשר שנים תקדוש דקדשה אף על גב דאין צדו לפדותה קודם לעשר שנים אשה נמי אף על גב דאין צדו להתגרש קודם אסור: **מי דמי הסם קין.** גבי שדה איכא קיפוטא לפדותה דהיינו לאחר אי שנים עשר חדש ומשום הכי מני מקדיש לה מעכשיו הכה לא קין גבי אשה לית ליה קיפוטא דשמה לא תתגרש הלכך דין הוא דלא ליהוי הקדש כי מגרשה כיון שהקדישה צדודה תחתיו: **אלא****

לה א מיי פ"ו מהל ערכין וזרמין הלכי נט: לו ב מיי פ"ו מהל ערכין וזרמין הלכה כו סמך עשין קלב טושיע ק"מ סימן י"ב פטין ט: לו ג ד מיי שם הלכה נט:

תוספות

אמר רבי אילא. שינויא הוא ומה אילו האומר לחברו וכו' מי לא קדשה. אם מכרה וסור ולקחה נחול הקדש שרי עכשיו שלו ופי היכי דאלו קדשה השתא קדשה כי נמי אמר דקדוש לקמיה קדוש: הא לא דמיא. מסקנה דקדושה הוא (לנד הונא צדיה דר"ן): לכשאקחנה מתקדיש דא קדשה. למ"ד אין אדם מקדיש דבר שלא על לעולם: ובשני מי דמי גבי זבינא פסיקא למילתיהו. שאין לו לא גוף ולא פירות ואין אדם מקדיש דבר שאינו שלו ולא דמי דהתם גופא ופירא צדו לוקח הכה גופא צדו הוא: **אח לא דמי.** מסקנה דמתקפיה היא: **לאומר שדה שמכרתי לך.** סתם:

פירוש הר"ש

א"ר (אילא). אין הדין נמי דקדשה: מי לא קדשה. אם מכרה וסורה ולקחה: הא לא דמיא. מסקנה דפירא הוא: לכשאקחנה מתקדיש דא קדשה. למ"ד אין אדם מקדיש דבר שלא על לעולם: גבי זבינא פסיקא מילתיהו. שאין לו צה לא גוף ולא פירות: גבי אשה מי פסיקא מילתא. הניח הוא שדה אלא שמשועבד לבעל מעשה ידיה הלכך יכולה להקדישה: **הא לא דמיא.** מסקנה דמתקפיה היא: אשה אין בידה להתגרש. הלכך אי מדמית לה להא לא מני לאקדושה: **הא לא דמיא.** אלא היכא שקבע זמן למשכנתא שאין צדו לפדותו בתוך הזמן ואפילו היי יכול להקדיש וה"ה פאשה נמי: אשה מי אית לה קיפוטא. לעולם אין צדו להתגרש: